

Література:

1. Гуменюк А.М., Охота В.І. Проблеми розвитку підприємств сфери гостинності у ХХІ столітті. *Інноваційна економіка*. 2023. № 1. С. 39-44.
2. Козачина В., Цвілій С. Аналіз проблем і перспективи післявоєнного відновлення готельного ресторанного бізнесу та туризму. *Соціальна відповідальність як основа інноваційного розвитку бізнесу: Матер. X Всеукр. наук.-практ. конф.* (18 листопада 2022 року). Тернопіль: ФОП Паляниця В.А. 2022. С. 50-51.
3. Компанець К., Антонюк І., Медведєва А. Прийоми маркетингу в організації ресторанного бізнесу України під час війни. *Наука і техніка. Серія: право, економіка, педагогіка, техніка, фізико-математичні науки*. 2022. № 5(5). С. 78-86.
4. Марченко О.А., Чеснокова С.О. Особливості маркетингової політики в регіональному функціонуванні туристичної індустрії України. *Zbiór artykułów naukowych recenzowanych*, 2020. С. 22-25.
5. Севідова І.О., Мандич О.В., Квятко Т.М., Бабко Н.М., Романюк І.А. Конкурентоспроможність підприємства: навчальний посібник. Харків : ХНТУСГ, 2020. 200 с.
6. Babko N., Mykytas A. Current trends in branding development. *The II International Science Conference on Science and practical Technologies*, January 26-29, 2021, Luxembourg, Luxembourg, 557 p, pp. 194-197.
7. Pakhucha, E., Babko, N., Bilousko, T., Bilousko, R., Vynohradenko, S., & Azizov, O. Strategic Analysis of Export Activities of Enterprises to Ensure Sustainable Development. *European Journal of Sustainable Development*, 2021, 10(4), pp. 251-270.

СУЧАСНІ УМОВИ РОЗВИТКУ ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ ЯК ОСНОВНОЇ СКЛАДОВОЇ ГОТЕЛЬНОЇ ІНДУСТРІЇ

Березівська О.Й., кандидат економічних наук, доцент,
Львівський національний університет
природокористування м. Львів, Україна

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-6892-6238>

Дидів І.Б., кандидат економічних наук, в.о. доцента,
Львівський національний університет
природокористування м. Львів, Україна

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-1882-2267>

Пандемія COVID-19 та тимчасове закриття всіх національних кордонів для обмеження пересування туристів між країнами стали найбільшими викликами, з якими сьогодні стикнулася світова туристична індустрія. Як наслідок, авіа- та наземне сполучення було

скасовано, а туроператори не змогли працювати. Попередні збитки від пандемії оцінюються в 195 мільярдів доларів США.

Надалі, повністю зупинився готельно-ресторанний сектор. Після того, як рівень захворюваності знизився, сфера послуг індустрії гостинності та харчування почала поступово відновлюватися, адаптуючись до нових правил, обмежень і заходів контролю. Міні-готелі та капсульні готелі стали дедалі популярнішими, оскільки вони здатні забезпечити гостям належні умови проживання відповідно до карантинних вимог.

І хоча українська індустрія гостинності, адаптувалася і навіть повністю відновилася після роботи в умовах жорстких карантинних обмежень, з'явилася нова загроза, через яку пандемія стала несуттєвою. Ця загроза – повномасштабне вторгнення. Вона майже повністю паралізувала готельний, ресторанный та туристичний сектори. Більшість бізнесів почали підтримувати внутрішньо переміщених осіб, відсунувши свої бізнес-інтереси на другий план.

Індустрія гостинності є складовою сфери послуг і нерозривно пов'язана з туристичним сектором, який постійно розвивається і вдосконалюється, орієнтуючись на запити, потреби і мету подорожей людей.

Індустрія гостинності завжди була гнучкою і швидко реагувала на різні кризи. Однак не можна з упевненістю сказати, що всі готельні компанії долають ці виклики за однакових умов і з мінімальними втратами. Для деяких компаній найбільшою перешкодою став брак фінансових ресурсів, тоді як інші не захотіли змінювати свою політику управління.

Пандемія COVID-19, що спалахнула в усьому світі наприкінці 2019 року, не стала винятком. Цей виклик є, мабуть, одним із найважливіших для всіх національних економік. Сфера туризму, готельного та ресторанного бізнесу становить близько 10,4 % світового ВВП. Оскільки із обмеженнями, страхом та неможливістю пересування всередині країни, подорожами в інші країни та повноцінною роботою підприємств усіх сфер діяльності, авіакомпанії починають скорочувати кількість та напрямки рейсів, потенційні споживачі туристичних та готельних послуг починають скасовувати відрядження та відпустки. Результатом таких заходів зокрема для України стає тенденція зміни ВВП, а саме: сфера тимчасового розміщення та організація харчування (-28,5 %), надання послуг, в т. ч. туризму (-23,1 %), транспортне та складське господарство (-16,4 %), охорона здоров'я (+2,2 %), оптова та роздрібна торгівля (+4,9 %). Проведений аналіз свідчить, що, незважаючи на високий рівень адаптивності, сфера готельно-

ресторанного та туристичного бізнесу є найбільш вразливою для пандемії COVID-19 [1].

Різноманітні проблеми, з якими стикнувся готельний сектор, можна розділити на дві основні групи:

– економічні (переважно пов'язані з браком фінансових ресурсів, зниженням рівня платоспроможності та попиту на готельні послуги, недостатнім рівнем державного фінансування)

– виробничі (зниження обсягів реалізації готельних послуг, скорочення кількості працівників, проблеми з постачанням та логістикою).

Головним завданням для всіх без винятку готелів стало створення чистого та безпечного середовища. З цією метою власники готелів придбали спеціальне обладнання, яке дозволяє швидко та якісно дезінфікувати приміщення та номери.

До 2022 року ситуація стабілізувалася, і кожен готель, що встояв під впливом карантинних обмежень, розробив власний алгоритм роботи. Поступово розроблялися стратегії розвитку бізнесу з урахуванням посткарантинних обмежень, але лютий 2022 року все змінив.

Перші місяці повномасштабного вторгнення були найскладнішими для індустрії гостинності країни. Потік туристів зупинився, а всі заплановані поїздки були скасовані. Аналіз статистичної інформації показує, що в центральній, південній та східній частинах України рівень скасування бронювання зріс до 85-98 %. На заході ситуація була протилежною. Оскільки тисячі людей були змушені покинути свої домівки, готелі в західних регіонах були переповнені. Деякі з них навіть пропонували переселенням безкоштовне проживання. Це створило парадоксальну ситуацію. З лютого по квітень заклади розміщення в західному регіоні були заповнені на 100 %. Це призвело до значного збільшення кількості туристів. За статистичними даними Державного агентства розвитку туризму, доходи від туризму за перше півріччя 2022 року склали 89,4 млн грн, що приблизно на 28,8 % більше у порівнянні з сумою аналогічного періоду 2021 року – 69,4 мл. грн [2; 3].

Окрім надання гостям звичного комфорту, необхідно було забезпечувати безпеку їхнього перебування, допомагати своїм працівникам та їхнім сім'ям, брати участь у волонтерських заходах. Окрім готелів та ресторанів робили все можливе, щоб допомогти. У багатьох випадках це робилося невеликими командами, оскільки співробітники намагалися переїхати в безпечніші місця або вступали до лав ЗСУ та ТрО.

Ще однією проблемою стало порушення ланцюга постачання. Дефіцит пального та руйнування доріг порушили логістику. Заклади, які готували для ТрО та вимушених переселенців, стикнулись із проблемою нестачі продуктів харчування і, відповідно, не могли приготувати необхідну кількість страв.

Комендантська година призвела до значних змін у роботі готелів та ресторанів. По-перше, ускладнилися процедури заселення та виселення гостей, що значно збільшило навантаження на персонал на рецепції. Не менш важливо, щоб готелі мали укриття для своїх гостей, або ж за його відсутності обладнання та організація переміщення своїх гостей до найближчого надійного укриття.

Ресторани та інші заклади харчування повністю припиняють роботу на час дії попередження про повітряну тривогу [4].

Готельно-ресторанний бізнес швидко реагує на зміни в економічному та соціальному середовищі. Проблеми відновлення та розвитку індустрії гостинності в нинішніх умовах, значно ускладнені наслідками пандемії COVID-19 та повномасштабного вторгнення, вимагають відкритої взаємодії, інтеграції компаній сфери послуг, нових шляхів співпраці. Один з них – інвестиційний. Незважаючи на масштабне вторгнення, індустрія гостинності залишається привабливою для іноземних інвесторів. Ті, хто планував будувати готельні комплекси на сході, змістили фокус на захід країни і продовжують працювати над проектами. Після завершення вторгнення та відновлення і нормалізації безпеки в країні, інвестиції в готельні проекти будуть актуальними для всіх регіонів. Україна залишається однією з найпривабливіших країн і сподівається залучити більше туристів з інших країн.

Література:

1. 10 найнезвичайніших «фішок» готелів у світі. URL: <https://blog.reikartz.com/article/10-najnezvichajnishih-fishok-goteliv/> (дата звернення: 07.03.2024).

2. Лушак А. На початку війни готельний бізнес України обвалився на 90 %. Чи є надія на відновлення. URL: <https://forbes.ua/company/na-pochatku-viyini-gotelniy-biznes-ukraini-obvalivsya-na-90-chi-e-nadiya-na-vidnovlennya-14102022-9033> (дата звернення: 07.03.2024).

3. Турзбір в Україні за перше півріччя 2022 року зріс майже на 29 %. URL: <https://www.tourism.gov.ua/blog/turzbir-vukrayini-za-pershe-pivrichchya-2022-roku-zris-mayzhe-na-29> (дата звернення: 07.03.2024).

4. Встояти під час війни: як працюють готелі України. URL: <https://commercialproperty.ua/analytics/vstoyati-pid-chas-viyinyak-pratsyuyut-goteli-ukraini> (дата звернення: 07.03.2024).